

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 10 (1896)

Nachruf: Advocat Joseph Farrér
Autor: J. C. / [s.n.]

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 05.05.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

† Advocat Joseph Farrér.

Multis ille bonis flebilis occidit,
Nulli flebilior quam
(Hor. I. 24.)

La societad raeto-rumanscha ho fatg sainza dubi gl' onn passó ena sensibla perdita tras la mort de Signour advocat Joseph Farrér e se santa cotras obliida d' igl deditgir chestas pocas lengias de pia memoria e sincera recunaschenscha.

Joseph Farrér era naschia a Sterva gl' onn 1859 da genitours religious e bagnstants, igls cals spargnevan navott per l' educaziung e la cultivaziung digl talentous unfant. Igls amprens 14 onns ho el passantó agnten ilg sies lia natal agnten ena certa intima relaziung culla nateira romantica, la cala igl circumdava, entusiasmo dell' occupaziung agricola, ereditaria agnten la sia famiglia, participond sez allas lavours della campagna cun plascheir e veira inclinaziung. Las impressiungs de chell' amprema epocha della sia veta se preschantavan cleras e distinctas durant igl curs della sia davosa malsogna e, perschvadia dell' insufficienza della scienza medicala e dell' importanza della nateira e dell' aria per la restauraziung della sia sanadad, manageva el cun elegica resignaziung, tgi, a bagn ponderar, seigl tuttegna ena certa mancanza de risguard e de recunaschenscha visavi digl sies lia natal, noua tg' ins vegia adegna galdia la miglra sanadad e tants reels plascheirs, d' igl volver alla lunga igl dies e de tschartger utró contentezza, vanteira e prosperitad, e tgi ena tala indolenza na resta betg adegna sainza fatalas consequenzas.

Igls onns 1873—1880 ho igl defunct frequentó la scola cantonala a Coira e fatg tras la secziung gimnasiala cun en success fitg favorevel. Scu scolar cantonal, principalmantg agnten las classas superiouras, appartigniva Farrér agl domber limitó d' alums,

igls cals, independents de caracter e giudeza, insensiblamantg ed involuntariamantg plang a plang s' emancipeschan intellectualmantg dagl schematismus scolastic ed ançevan a suondar inspiraziungs particularas e pratitgir atgnas veias, sainza negligentar e trascurar las pretenziungs quotidianas, tgi la scola impona. „Jurare in verba magistri“ n'era betg ena deblezza digl scolar Farrér, inimei an general de mintga pedanteria intransigenta. — Sellas universitads de München, Heidelberg, Strasburg e Basel ho el fatg igls sies studis de giurisprudenza, sainza an madem taimp ambldar u negligentar la sia cultivaziung generala.

Uscheia entrava el agnten la veta pratica cun retgas cunaschenschas specialas ed universalas. Siva esser sto occupó en taimp sella canzleia circuitala a Coira, per el ena bunga scola preparatoria, carteva el cun raschung de pudeir e doveir extender la sia sfera d'activitad cun etableir a Coira en agen büro d'advocatura. Dalunga veva el acquistó scu advocat e giurist ena bunga nomina, de maniera tgi el passava an bagn spert per egn digls advocats pi tschartgeas, favorias ed occupós digl cantung.

Las qualitäts, las calas singularmantg igl qualifitgivan lotiers, eran, ultra las funsadas cunaschenschas giuridicas, ena facilitad rara de tschaffar se mintga chistiung, tgi se preschantava, e d'explitgir l'importanza giuridica alla clientella, en giudeza cler e pratic, ena bela e adegna mievla e familiara maniera de trattar culla glioct, ena gronda cunaschenscha linguistica, principalmantg digls treis lungatgs cantonals e digls different dialects, accompagneda d'ena eloquenza naturala e bagn cultivada, tras la cala el era capavel de trattar cun vigour ed effect la sia tgosa e replitgir prontamantg sen las objecziungs digl adversari. Farrér n'era betg en advocat de bleras parolas e na tschartgeva betg il vantatg digl sies client tras strubegls e rampigns, — arguments clers e bagn meditós, betg frasas eran las sias armas. Calm se mussava el agnten igl combatt giuridic, calm agnten la victoria, calm e pusó perfign siva ena battaglia persa, adegna perschvadia d'aveir tscharnia las adattadas disposiziungs an favour digl sies client.

Nigna marveglia, tgi talas prerogativas igl rendevan generalmantg cunaschaint ed adattó per ena carriera publica. Bagn pocs omens pon se vantar d'aveir galdia ena tala fidanza generala e cumegna stema de tottas parteidas politicas e d'aveir an schi curt taimp occupó tantas caricas e tants uffezas de differenta natteira, scu advocat Farrér. Agnten igl grond e pitschen cunsegl

municipal de Coira, scu commember digl cunsegl de scola, scu mediatour, scu suppleant della gisteia circuitala e districtuala, scu adjunct digl uffeza civil e finalmantg scu deputó agl cunsegl grond Grischung ho el sviluppó en' abilitad ed activitad ple tgi ordinaria e cotras acquistó il respect digls sies collegas e l'attenziung ed approbaziung digls sies committents. Sainza dubi era el sen veia de far ena bela carriera politica, e igl success na vess tenor totta apparenza e calculaziung er betg mantgea, schi la freida mort, quasi anvilgiosa de tals aspects, na vess betg mess en term agl sies operar ed a totta carriera mundana.

Malgrad l'occupaziung fitg estendeida, tgi la sia vocaziung e las differentas caricas publicas igl imponevan, cattava el taimp ed inclinaziung de piglir veiva part allas tendenzas socialas e scientificas della capitala. Perdetga dellas veiramantg bungas ed amablas qualitäts socialas digl defunct, digl sies talent organisatoric ed oratoric, della sia premura instancabla per tottas belas e bungas ovras, d'en dung excellent de manar e diriger an bela armoneia ena societad — dat evidentamantg igl factum, tgi catter societads igl hon onoró quasi an madem taimp della carica presidentiala. Scu president digl chor viril, dell'uniung cantonala de cant, della societad giuridica, della cumpagneia digls sott-officiers vign el adegna restar an bunga memoria, e franc nign vign a dastgeir pretender, tgi Farrér vegia duvró u surduvró la sia posiziung e las sias grondas relaziungs cun far propaganda ed agitatiung politica u reclama per la sia persunga, pertgé el professava adegna avertamantg ena veira antipatia cunter mintga prepotenza politica e cunter mintga aspirantismus sistematic e totta tgatscha de sessels. — Scu commember dellas societads possedeva el, scu pocs oters an egual grad, en talent singular de diverteir an occaschungs festalas l'antira cumpagneia tras las sias simpaticas peroraziungs, plagnas de spirt, umor ed originalitad.

Alla nossa societad raeto-rumanscha appartigniva advocat Farrér siva la reconstituziung (1886) fignan alla sia mort scu commember digl comité, gl'amprem scu archivar e siva 1890 scu actuar, e se distinguiva an tala funcziung tras igls sies protocolls exacts, clers e concis. Adegna ho el piglia veiva part ve della veta interna ed externa della societad, ferm appurtó per la cultivaziung digl rumansch e per tottas dumondas e chistiungs coincidentas. Schigea tgi el discurreva la sia favella materna cun rara facilitad ed exactezza, ho el tuttegna se partecipó ve della redacziung

dellas „annalas“ angal cun en modest artetgel „La calonda Marsa“ (IV. annada 1889), en maletget or della veta populara, plagn viva-citad e colorit natural. La matergia e l'inclinaziung lotiers na mantgevan betg, pittost santiva el la difficultad de s'exprimer litterarmantg agnten igl idiom, igl cal na posseda anfignan ossa, per uscheia deir, nigna litteratura e nignas normas grammaticalas ed ortograficas, generalmantg usitadas ed approvadas, — damai agnten igl idiom, igl cal anfignan chest mument tranter igls sies confrars è nia litterarmantg igl manc cultivó e igl ple negligentó, ma digl cal el (igl defunct) era tuttegnna ferm perschvadia, tgi er angal cun limitada bregia ins pudess fitg tgunsch igl render qualificgia d'agl manc pudeir se metter degnamantg an cumpagneia litterara cugls sies confrars ladins e sur- e sottsilvans. Per l'initiativa lotiers mantgeva ad el a muteiv della sia occupaziung la peda e forsa er a raschung della sia modestia — igl necessari curasch. — Per la societad raeto-rumanscha ho el se fatg meritevel anc sen en'otra moda. Farrér è sto egn digls principals promotours ed organisatours digls uschinumnós „Scheivers“, igls cals en daventós per la populaziung rumanscha della capitala tras igl sies talent e la sia premura en veir basins, en veir liom de fraternitad ed armoneia. El disponiva d'en dung special, tras igls sies discurs plagns spirt e umor, de dar ena taimpra particolare ed ideala a chella festivitad singularmantg rumanscha.

An politica appartigniva Farrér, siva ena curta indecisiung passagera, per convincziung alla parteida federal-conservativa, adegna moderó, mai passiunó, e adegna bagn gliunsch de tendenzas intransigentas ed exclusivas. Coura tgi dumondas de grond'importanza agitavan igl pievel e las ondas della discussiung cun ramour se dulzavan, se carteva er el tranter agnt clamó d'exprimer il sies pareir agnten en organ public della sia parteida. Cun pleds clers ed arguments funsós, cugl igl ferm sella tgosa e mai sen personalitads, cun bagn pasar e ponderar er igls arguments della parteida contraria, trattava el igl téma questionabel sainza fracasch e passiung, ed il lectour santiva ena certa satisfacziung reconcilianta e pacifica disposiziung agnten mez la vehementa battaglia journalistica.

An cumpagneia de pocs ameis e cunaschaints tascheva Farrér igl solit ena grond'urela e pareva quasi met u indifferent, ma plang a plang igl sies ilg expressiv e intelligent antschaveva a s'animar, en sanreir malign manifestava igl sies interess ve della matergia

trattada, en pled tscho e lo stimulava igls interlocuteurs, e finalmantg cun dialectica precisa e savens superioura scumansava el a distinguer e sondar las differentas opiniungs e manar savens la discussiung tar en resultat, tgi cuntantava totts e lascheva l'impressiung e la satisfacziung a mintgign, tgi alla fegn vegia er el pretendia u giò managea igl madem.

Avant en pér onns ho el antschet a santeir ena certa indisposiziung, per part caschunada e favoreida dagl enorm peis della sia occupaziung. Igl clima digl sies lia natal igl veva remess perfetgamantg an apparenza, e per mengia carteva el de stueir e pudeir continuar cun energia las façadas della sia clamada e digls sies differents uffezas. L'indisposiziung se mossa danovamantg, cun progressiva vehemenza, e se declera finalmantg scu affecziung tisica incurabla. Cugls sintoms clers della malsogna an fatscha ho el anc piglia part alla davosa sessiung digl cunsegl grond e tignia agnten igl cunsegl municipal en lung referat de dus ouras sur l'acquisiziung della fabrica digl gas tras igl martgea, essend sto incumpensó dellas respectivas negotiaziungs.

Dall'aria de Sterva sperava el puspè la recuperaziung della sia sanadad — ma adumbatten. Sott la cura instancabla della sia fidevla e premurouosa consorta ho el cun eroica resignaziung, sustignida anfignan la sia sparteida d'ena brenzla de speranza, combattia cunter la greva malsogna. La seira digls 13 October 1895 ho ena leva agoneia mess en term allas sias suffranzas. En trest dé d'October vainsa cugls sies paraints er nous, igls sies ameis, e cun nous las deputaziungs digls uffezas e dellas societads ed ena gronda part della populaziung digl martgea igl cumpagnea tier la fossa.

Alla conclusiung de chest necrolog, scretg an prescha, stuainsa remartger, tgi nous vegian nigua pretenziung d'aveir cotras fatg ena skizza sistematica e completa della veta e digl operar d'en om, igl cal ho schi savens procuró la victoria agl dretg ed alla gisteia, igl cal ho prestó tants sarvetschs alla sia vischnanca natala, agl martgea de Coira, agl cantung, agls sies ameis e collegas, allas differentas societads, e d'igl aveir erigia en monumaint degn della sia memoria — igl pi bel ed indevastabel monumaint ho el innalzó sez agnten la reminiscenza ed igls cors de totts chels, tgi hon gia l'occaschung ed igl vantatg de star cun el an stretga relaziung. R. I. P.

J. C.

